

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XLIII. Romana renunciationis. De eadem materia captatoriæ, quando adesse dicatur, adeout vitiet testamentum; Et an detur captatoria in renunciationibus, seù donationibus, aliisque actibus inter ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

disc. 17. § 179. contineret etiam captatoriam, quod absolute dicendum non est; Ideoque advertebam quod omnia, quæ hincinde de captatoria discurrebantur, essent à casu extranea, atque continerent manifestum æquivocum, ac terminorum confusionem.

Difficultas autem, quæ super hujusmodi dispositionibus cadere potest, non consistit in captatoria, sed in eo, quod gravamen excedere non potest emolumentum, ideoque honoratus gravari non potest in bonis propriis, ultra id quod sua interit honoratum esse, ac ad limites emolumentum ex discussis per Peregrin. dicto conf. 63. lib. 4. & habetur dicto titulo de fideicommissis; Vel ob eam rationem, ob quam captatoria infectio habetur, quod scilicet ita libera testandi facultas adimatur, ut quoties est de universa honorati hæreditate dubitat Peregr. de fideicommiss. art. 33. num. 49. cum sequen. Verùm hæc difficultas cessabat in prima institutione Marchionis Horatii, dum gravamen restrictum erat ad bona avitamentum præsentia, & futura; Quo verò ad propria, & uxoris, percutiebat delata de tempore successione, & sic remanebat facultas testandi de bonis futura; Et ulterius dum testator loquebatur de bonis, hinc pro sustinendo actu, & restringenda obligatione, rectè dici poterat, ut non venirent jura, & actiones, utpotè tertiam speciem constituentia, ut in puncto advertitur per Peregr. d. conf. 63. num. 7. § 8. lib. 4. Atque ad effectum sustinendi donationem omnium bonorum, & ne sublata dicatur libera testandi facultas, firmatur in Tuderina donationis 17. Junii 1652. coram Cerro decif. 273. par. 11. recen. & in sua materia sub tit. de donation.

Eademque responsione dici poterat, ut tolleretur difficultas respectu aliorum successivè vocatorum, quoniam licet gravamen esset de omnibus bonis præsentibus, & futuris, sub eis tamen non veniebant jura, & actiones, tanquam de tertia specie ut supra; Verùm de hoc factis dubitari posse observabam, dum istorum respectu testator se non restricterat ad solum vocabulum bonorum, sed alterum magis generale adjecterat facultatum, quod in numero plurali prolatum, universam substantiam complexivam, nempe bona, sed etiam jura, & actiones importare dicitur Rebuff. in l. verbum 37. verif. facultates in plurali ff. de verb. signif. § ex Traquell. in l. si unquam verbo bene num. 12. § alius; Et in specie, quod hoc vocabulum utpotè importans universam hæreditatem, adimere dicatur facultatem testandi, dixit Rotam in Equubina testamento 28. Junii 1652. coram Cerro; Verùm hoc, maturiori inspectione reservatum fuit, quando casus veniret, cum in præsentia ageretur de sustinendo primam institutionem diæi Marchionis Horatii, in quod dicta ratio cessantis facultatis testandi non urgebat.

Cæterum etiam respectu aliorum ponderabam, quod ubi etiam dictum vocabulum facultatum importaret universam eorum substantiam, non per hoc tamen dici poterat, ut omninò sublata esset facultas testandi, dum illam juxta disposita per eundem testatorem exercere poterant inter descendentes eorum, alioque vocatos, unum vel plures instituendo, & gratificando, alios verò, vel in toto, vel in parte excludendo; Ubi enim prohibitio, vel restrictio non est præcisà ad certas, ac determinatas personas, sed remanet dispositionis libertas inter plures incertos, quamvis de certo genere, tunc non dicitur sublata facultas testandi, sed solum aliquantulum restricta, ut in terminis pacti de succedendo Socin. jun. conf. 143. num. 39. cum sequen. lib. 1. Et habemus de conditionibus auferentibus, vel restringentibus matrimonii li-

Part. I. de Testam.

bertatem, quod improbrè non reputantur illæ, quæ percutiunt certum genus, intra quos libertas remanet exercibilis, ut habetur sub tit. de matrimonio, ac sub alio de fideicommiss. præsertim in Bonon. de Guidotus disc. 44. & infra disc. 73. § alibi; Quæ tamen omnia discursivè insinuabantur motivandi gratia sub reservatione maturioris judicii.

Præterea, idem objectum removeri posse observabam, ex eo quod testator ita disponendo, relationem habuerat ad primogenituram ordinatam in domo Barberina, cum declaratione, ut valere deberet, eo meliori modo, quo posset; Ista verò clausula accedente, tunc utile per inutile non vitiatur, sed inutili vitiato, actus remanet utilis, ideoque obligatio restricta censetur ad bona præsentia, atque proportionata commodo, ut advertunt Socin. d. conf. 143. num. 11. § 28. lib. 1. Gabr. conf. 137. num. 23. cum sequen. lib. 1. Bellon. jun. conf. 22. num. 8. cum sequen. Fontanell. de pact. clausul. 4. glos. 21. par. 2. num. 42. cum sequen.

Credebant aliqui, ut ad captatoria exclusionem suffragari posset auctoritas Rotæ apud Mohed. decif. 6. de testamentis; Verùm hæc auctoritas à casu controverto extranea erat, dum ibi dubitabatur de validitate dispositionis, utpotè collatæ in alienam voluntatem, unde decisio utitur termino captatoria per improprietatem, ac juxta eum sensum, in quo erroneè antiquiores illum acceperunt, in primo, & secundo casu exemplificatis in d. decif. 350. par. 6. recen. § decif. 23. par. 11. recen. Hæc autem omnia remanserunt in simplicibus terminis discursus in congressu, dum Scribentes pro oppositoribus agnoscetes motivi insubstantiam, illud (ut supra insinuatum est) neglexerunt, totaque controversia postmodum, me præsertim nimium cooperante, cum quinque ex sex oppositoribus per concordiam finem habuit.

ROMANA. RENVNCIATIONIS.

PRO
VALENTIA DE VALENTIBUS
CUM

HÆREDITATE PHILIPPI pariter
DE VALENTIBUS.

Discursus pro veritate in casu postea deciso
per Rotam pro hæreditate.

De eadem materia captatoria, quando adesse dicatur, adeo ut vitiet testamentum; Et an detur captatoria in renunciacionibus, seu donationibus, aliisque actibus inter vivos.

SUMMARIUM.

- 1 *Alti series.*
- 2 *In dispositionibus factis pro erectione primogenitura, seu alias favore agnationis non requiruntur solemnitates statuaria.*
- 3 *De dispositione captatoria.*
- 4 *Captatoria non datur in donationibus, & actibus inter vivos.*
- 5 *Qua verò, & proprie dicatur captatoria.*
- 6 *Excluditur captio à casu controverto.*

I

DISCUR.

De LUCA
de
testamentis
et cat.
CVI
9

DISCURSUS XLIII

Agnosens Philippus de Valentibus exprimiis Urbis negotiatoribus, se hydropicæ penè incurabili morbo affectum, morti proximum esse, volensque (prole destitutus) de satis pingui assè, cum ejus industria parto, pro libito disponere, ad favorem tamen ejus agnationis ac filiorum, & descendendum procreandorum à germanis fratribus, quorum aliquos à successione commodo exclusos esse intendebat; Ut evitaret dicti assis scissuram, quam ex legis necessitate pati oportebat ob legitimam Valentia matri verisimiliter supervivere debenti relinquendam, obtinere curavit ab eadem matre renunciationem dicto juri legitimæ, cum facultate liberè disponendi de toto, eidem assignata solum quaedam mensura congrua præstatione vitalitia pro ejus nimium decenti sustentatione, dictaque renunciatio facta fuit, sub assertione certiorationis voluntatis disponendi de integra ejus hæreditate ad favorem agnationis, ac personarum sibi dilectarum; Sequuro autem ad paucos menses ejus obitu cum testamento, in quo primogenituram ordinavit ad favorem descendendum, prius ex uno, deindeque ex altero germano fratre; Hinc reliqui duo, utpotè omnino forsân neglecti, dictam dispositionem ægrè ferentes, atque affectantes, ut ob ejus nullitatem locus fieret intestatæ successioni, vel saltim juri assequendi legitimam matri debitam, ex istius persona judicium instituerunt in *Rota coram Oribobono* super dictæ renunciationis nullitate, ob non servatas solemnitates statutarias, vel ob falsitatem, seu ineptiam causæ, atque proposita causa sub die 24. *Januarii 1649.* contraria prodit resolutio super actus validitate ex pluribus fundamentis, ex eo præsertim (ob quod hæc resolutio, ac sequens *coram Cerro*, ut infra sunt notabiles) quod scilicet in renunciationibus, aliisque actibus, qui sunt ex prudenti, ac pio, & laudabili motivo erigendi primogenituram, atque conservandi bona integra pro agnationis decore, solemnitates statutariæ non requirantur, tanquam ex cessante læsione, quod est principale hujusmodi Statutorum motivum, ut liquet ex decisione desuper edita inter impetras *ejusdem Oriboboni decif. 182.*

Emanata ad formam dictæ decisionis sententia, introductaque per appellationem causa in eadem *Rota coram Cerro*; In hoc statu, ex parte Valentia, ad causam circa initia susceptæ Advocacionis evocatus fuit, atque in congressu Advocatorum, qui juxta laudabilem stylum habitus fuit pro directione; Aliqui ex hujus partis defensoribus, cum magna pompa, & apparatu deducebant motivum captatoriarum, tanquam novum, ac peregrinum, quod scilicet ita Valentia captare voluerit dictam integram hæreditatem ad commodum descendendum, auferendo Philippo renunciatorio liberam facultatem disponendi de bonis suis, juxta terminos *text. in l. ille autem institutiones ff. de hered. inst. l. captatorias C. de milit. testam.* utrobique DD. de quibus *Suarez in tract. de captatoria, Gratian. discept. 908. decif. 272. par. 4. recen. tom. 2. decif. 350. par. 6. recen.* cum aliis, quæ per eos cum longissima allegationum farragine deducebantur, ac habentur *disco. præced.*

Motivum mihi non placebat, ideoque non laudabam, ut deduceretur, meæque sententiæ adhærebatur unus doctissimus senior, sed quoniam majori parti placuit deduci debere, ita sequutum fuit, eventus autem probavit malum consilium, quoniam

restrictâ principali, ac ferè totâ disputatione ad istud motivum, alia forsân probabiliora (ut frequenter contingit) parùm discussa fuerunt, unde sub die 23. *Martii 1650.* prodit resolutio in prioris sententiæ confirmationem, ut patet ex *decif. 23. par. 11.*

Non laudabam igitur motivum; Tum quia captatoria non datur in donationibus, & actibus inter vivos ad *text. in l. cum donationis Cod. de transact.* ubi DD. de quibus *Seraph. decif. 359. num. 8. cum sequen. & num. 23.* (licet istud motivum utpotè ab alterius partis defensoribus non deductum, in decisione non adfit) Tum etiam quia nullatenus dici poterat, quod renunciatio prædicta contineret vitium captionis, quod tunc verè, ac propriè adesse dicitur, quando disponit quis de bonis suis ad alterius favorem, ut isto medio, ad sui, vel alterius sibi benè visî beneficium, accipetur, atque capter hæreditatè ejus, cujus favore dispositionè fecit, ut juxta modernotû veriorè intellectum firmant post alios ab eis allegatos, *Duran. in tract. de condit. & demonstr. impress. post ejus decisiones par. 3. cap. 5. num. 4. & sequen. Seraph. decif. 359. num. 12. cum sequen. Martin. And. decif. 75. num. 14. cum aliis, de quibus disco. præced.*

Aliæ siquidem captatoriæ species distinctæ in secunda hujus causæ decisione *coram Cerro decif. 23. par. 11. recen.* & prius *d. decif. 350. par. 6. recen.* ex antiquorum claro æquivoco sub isto vocabulo tractantur, utpotè omnino incongruo, quoniam dicuntur potius continere dispositionem in alterius voluntatem, seu placitum collatam, ut in proximè allegatis, ac etiam *disco. præceden.* (& de quibus aliis speciebus habentur alia *disco. sequen.*) ideoque perneesse requiritur ex parte disponentis illa turpitudò, per quam, cum præmissa læsione, vel comminacione, ex quadam saltim causativa necessitate, cogere ut quis invitus disponere de bonis suis ad alterius favorem.

Id autem in præsentî dici non poterat, quoniam Valentia non fuit prima motrix, vel ordinatrix hujus captatoriæ dispositionis, neque id per vim conditionis, vel modi adjecit, sed tantum futuram sibi communicatam dispositionem à filio faciendam, enunciavit pro justo, ac rationabili motivo, ob quod ipsa impellebatur ad hujusmodi renunciationem faciendam; Et clarius quia nihil dedit de suo jam quæsitò, minisque ejus patrimonium diminuit, sed solum remisitque querendum eventuale, quod ob ejus præmorientiam poterat non competere, ita se à futura acquisitione abstinendo, sive absolvendo filium ab eo legali vinculo, quo aliàs detinebatur, non disponendi de toto, tanquam per remotionem obstaculi, eodem modo, quo filius cum cautela nuncupata *Soceni*, se abstinere ab acquisitione legitima, quam aliàs patri superstes liberam ab omni fideicommissi vinculo obtinere poterat, ideoque justè, beneque fundata visa sunt resolutiones.